

Maatregelenlijst Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)

Adviezen

Eén van de volgende adviezen moet ten grondslag liggen aan de aanvraag voor Dumava-subsidie. Deze adviezen tellen niet als maatregel.

A. Advies

A.1 Energieadvies

Bestemd voor: het inzichtelijk maken van maatregelen ten behoeve van energiebesparing
en bestaande uit: een rapport met daarin opgenomen een energieadvies ter verbetering van de energieprestatie van het maatschappelijk vastgoed, volgens de voorwaarden van Bijlage 1.

Een portefeullieroutekaart en een energieadvies via het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed gelden ook als energieadvies mits ze voldoen aan de voorwaarden uit bijlage 1 of worden aangevuld om aan deze voorwaarden te voldoen.

A.2 Maatwerkadvies

Bestemd voor: het inzichtelijk maken van maatregelen ten behoeve van energiebesparing
en bestaande uit: Maatwerkadvies conform de BRL9500-MWA-U of de BRL9500-04, opgesteld door een gecertificeerd EP-U-maatwerkadviseur.

Een portefeullieroutekaart wordt gelijkgesteld aan een maatwerkadvies mits deze voldoet aan de voorwaarden uit bijlage 1 of wordt aangevuld om aan deze voorwaarden te voldoen.

A.3 Duurzaam monumentenadvies

Bestemd voor: het inzichtelijk maken van maatregelen ten behoeve van energiebesparing voor monumenten
en bestaande uit: maatwerkadvies uitgevoerd volgens de in de beroepsgroep geldende normen, met dien verstande dat daarbij rekening wordt gehouden met de aanwezige monumentale waarden op basis van een door een bouw- of architectuurhistoricus opgesteld rapport over de aanwezige monumentale waarden.

Voor subsidies tot en met €25.000 moet minimaal niveau 2-advies worden uitgevoerd. Voor subsidies hoger dan €25.000 moet minimaal niveau 3-advies worden uitgevoerd.

Integrale verduurzamingspakketten

P. Integrale verduurzamingspakketten

P.1 Integraal met Maatwerkadvies

Bestemd voor: energieprestatieverbetering van bestaande gebouwen

en bestaande uit: een pakket met maatregelen gebaseerd op een Maatwerkadvies (A.2) dat leidt tot een verbetering van ten minste drie labels en minimaal tot label B, waarbij het energielabel is vastgesteld volgens de bepalingmethodiek van NTA 8800, opgesteld na 1 januari 2021.

Het maatregelenpakket is gebaseerd op een Maatwerkadvies dat voor aanvang van de werkzaamheden is afgegeven en het maatregelenpakket voldoet aan artikel 7, tweede lid, van de energie-etiketteringverordening.

Voor aanvang van de werkzaamheden wordt een referentielabel bepaald. Na afloop van de werkzaamheden wordt een definitief label bepaald en geregistreerd.

P.2 Integraal met Maatwerkadvies tot een hoge energieprestatie

Bestemd voor: energieprestatieverbetering van bestaande gebouwen, inclusief monumenten, tot een hoge energieprestatie

en bestaande uit: een pakket met maatregelen gebaseerd op een Maatwerkadvies (A.2) of Duurzaam monumentenadvies (A.3) dat leidt tot een verbetering van ten minste drie labels en tot een hoge energieprestatie (ook wel renovatiestandaard genoemd) van het gebouw conform bijlage 4, waarbij het energielabel is vastgesteld volgens de bepalingmethodiek van NTA 8800, opgesteld na 1 januari 2021.

Het maatregelenpakket is gebaseerd op een Maatwerkadvies of Duurzaam monumentenadvies in het geval van monumenten dat voor aanvang van de werkzaamheden is afgegeven en het maatregelenpakket voldoet aan artikel 7, tweede lid, van de energie-etiketteringverordening.

Voor aanvang van de werkzaamheden wordt een referentielabel bepaald. Na afloop van de werkzaamheden wordt een definitief label bepaald en geregistreerd.

P.3 Integrale aanpak verduurzaming monumenten met 20% energiebesparing

Bestemd voor: het verlagen van het energieverbruik van bestaande monumenten

en bestaande uit: een pakket met maatregelen gebaseerd op een Duurzaam monumentenadvies (A.3). Een niveau 3-advies is vereist.

Het maatregelenpakket voldoet aan artikel 7, tweede lid, van de energie-etiketteringverordening.

De gekozen maatregelen moeten gezamenlijk leiden tot een verbetering van de energieprestatie van het gebouw, gemeten in primaire energie van ten minste 20%.

Voor verduurzamingspakket P.3 hoeven geen energielabels te worden opgesteld. Monumenten die tot een hoge energieprestatie worden verbeterd kunnen vallen onder integraal verduurzamingspakket P.2.

Maatregelen

B. Leefomgeving verkoeling

B.1 Groendak

Bestemd voor: het reduceren van de gevraagde koellast van het gebouw

en bestaande uit: een vegetatielaag, een substraatlaag en een drainagelaag, (eventueel) kunstmatige bevoeiing, (eventueel) verankering, (eventueel) constructieve aanpassingen en (eventueel) nestelvoorzieningen.

B.2 Groene gevel of muur

Bestemd voor: het reduceren van de gevraagde koellast van het gebouw

en bestaande uit: gevel(s) voorzien van frame of bouwblokken met beplanting en substraat of potgrond, (eventueel) een gevelbeschermende laag, (eventueel) constructieve aanpassingen, (eventueel) irrigatieleidingwerk.

C. Thermische schil

C.1 HR-glas

Bestemd voor: beglazing in de bestaande thermische schil

en bestaande uit: meervoudig glas met een vacuüm- of gasgevulde spouw of panelen in het kozijn met een warmte-doorlatingscoëfficiënt met een maximale U-waarde (W/m^2K) van 0,8 of een isolerende deur, opgenomen in de ISDE Maatregelenlijst Hoog-rendementsglas, (eventueel) een kozijn.

Het maximale investeringsbedrag dat in aanmerking komt voor deze maatregel bedraagt € 600/m² glas.

Toelichting: De maatregelenlijst Hoog rendementsglas van de ISDE kunt u hier vinden: www.rvo.nl/isde. Het indicatieve subsidiebedrag op de maatregelenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op deze regeling.

C.2 Isolatie voor dak, gevel en vloer, van bestaande constructies

Bestemd voor: verbetering van de isolatie van de bestaande thermische schil

en bestaande uit:

- a. isolatiematerialen op het dak waarbij de warmteweerstand van het totaal aan isolatiematerialen ($R_{iso,tot}$) ten minste 6,3 m²K/W bedraagt; of
- b. isolatiematerialen voor vloer of wand waarbij de warmteweerstand van het totaal aan isolatiematerialen ($R_{iso,tot}$) ten minste 4 m²K/W bedraagt.

Het maximale investeringsbedrag dat in aanmerking komt voor deze maatregel bedraagt €25 per m² isolatie per toename van de R met 1,0 m²K/W.

Alleen isolatiematerialen die op de ISDE Maatregelenlijst isolatie staan mogen worden toegepast.

Kiest u bij het type isolatiemaatregel vloerisolatie, spouwmuurisolatie of dakisolatie, voor lokaal gespoten PIR of PUR? Dan moet dit zijn aangebracht met een HFK-vrij blaasmiddel.

Toelichting:

Het indicatieve subsidiebedrag op de ISDE Maatregelenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op de Regeling Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed.

C.3 Kierdichting

Bestemd voor: het afdichten van kieren

en bestaande uit: kierdichtingsmateriaal en een blowerdoortest conform NEN 2686 of NEN-EN-ISO 9972. De kierdichtheid mag ten hoogste een Qv_{10} ; kar-waarde hebben van 0,4 l/sm².

D. Verwarmen, koelen, ventileren

D.1 Warmtepomp(boiler) kleiner of gelijk aan 70kW

Bestemd voor: het verwarmen en koelen van gebouwen of verwarming van tapwater

en bestaande uit: een elektrisch gedreven warmtepomp(boiler) met een maximaal thermisch vermogen van 70kW die is opgenomen in de ISDE Apparatenlijst warmtepompen, (eventueel) een bronsysteem, (eventueel) een bodemwarmtewisselaar of grondwaterbron, (eventueel) een restwarmte-opslagvat, (eventueel) een geïntegreerd opslagvat, (eventueel) een afgiftenet en (eventueel) een geluiddempende omkasting voor buitenunit.

Het geluidsniveau van de buitenunit mag ten hoogste 40 dB bedragen op de perceelgrens. De warmtepomp(boiler) dient ten minste energielabel A++ te hebben.

Toelichting:

De warmtepomp-apparatenlijst van de ISDE is beschikbaar op www.rvo.nl/isde. Het indicatieve subsidiebedrag op de apparatenlijst heeft betrekking op de ISDE, niet op deze regeling.

(Thermisch) vermogen in kW: De hoeveelheid afgegeven warmte van het apparaat ten behoeve van ruimteverwarming, uitgedrukt in kilowatt, conform Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 811/2013.¹

Zie ook www.wkotool.nl voor meer info.

D.2 Warmtepomp groter dan 70kW

Bestemd voor: het verwarmen en koelen van gebouwen

en bestaande uit: een elektrisch gedreven warmtepomp met een thermisch vermogen groter dan 70kW, (eventueel) een bronsysteem, (eventueel) een bodemwarmtewisselaar of grondwaterbron, (eventueel) een restwarmte-opslagvat, (eventueel) een afgiftenet en (eventueel) een geluiddempende omkasting voor een buitenunit).

Het geluidsniveau van de buitenunit mag ten hoogste 40 dB bedragen op de perceelgrens.

Toelichting:

(Thermisch) Vermogen in kW: De hoeveelheid afgegeven warmte van het apparaat ten behoeve van ruimteverwarming, uitgedrukt in kilowatt, conform Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 811/2013.¹

Zie ook www.wkotool.nl voor meer info.

D.3 Lucht/lucht warmtepomp groter dan 20kW

Bestemd voor: het verwarmen en koelen van gebouwen

en bestaande uit: een lucht/lucht warmtepomp met een nominaal thermisch vermogen van de buitenunit >20 kW en (eventueel) een geluiddempende omkasting.

Het investeringsbedrag dat in aanmerking komt voor deze maatregel bedraagt ten hoogste:

- €1.400 per geïnstalleerd thermisch vermogen (kWth) van de buitenunit van de warmtepomp

Het geluidsniveau van de buitenunit mag ten hoogste 40 dB bedragen op perceelgrens. De warmtepomp dient ten minste energielabel A++ te hebben.

D.4 Luchtdicht maken van bestaande luchtkanalen van luchtverdeelsysteem

Bestemd voor: het luchtdicht maken van bestaande luchtkanalen die bestemd zijn voor het transporteren van toe- of afvoerlucht in een gebouw

en bestaande uit: een luchtkanaal van een ventilatiesysteem waarbij het ventilatiesysteem minimaal voldoet aan luchtdichtheidsklasse (LUKA) C of maximaal ATC 3.

D.5 Koude- of warmteterugwinningsstelsel uit ventilatielucht

Bestemd voor: het koelen of verwarmen van gebouwen door het benutten van koude of warmte in de afzuiglucht

en bestaande uit:

- a. een lucht-behandelingskast ($>1.500 \text{ m}^3/\text{h}$) met warmtewisselaar voor koude- of warmte-terugwinning met een Eurovent A label (voor winter-condities) of hoger.
- b. een lucht-behandelingsunit ($\leq 1.500 \text{ m}^3/\text{h}$) met warmtewisselaar voor koude- of warmteterugwinning met een Eurovent A+ label (voor winter-condities) of hoger

Luchtbehandelingskasten voor zwembaden zijn uitgesloten onder deze code.

Indien een residentiële ventilatie-eenheid wordt aangeschaft dient deze minstens energielabel A te hebben. Alleen ventilatoren met een debiet van maximaal $1000 \text{ m}^3/\text{h}$ kunnen onder het begrip residentiële ventilatie-eenheid vallen. Zie de definitie in de toelichting technische termen.

D.6 Luchtbehandelingskast met ingebouwde warmtepomp (niet hybride) voor zwembaden

Bestemd voor: het ontvochtigen, ventileren en verwarmen van zwembaden

en bestaande uit: een luchtbehandelingskast, voorzien van een warmtepomp, een warmteterugwinningsstelsel met een rendement van ten minste 73%, automatische regeling en (eventueel) een warmtewisselaar voor het verwarmen van zwembadwater (badwatercondensor).

Indien een residentiële ventilatie-eenheid wordt aangeschaft dient deze minstens energielabel A te hebben. Alleen ventilatoren met een debiet van maximaal $1000 \text{ m}^3/\text{h}$ kunnen onder het begrip residentiële ventilatie-eenheid vallen. Zie de definitie in de toelichting technische termen.

D.7 Infrarood verwarmingspaneel met bewegingssensor en thermostaat

Bestemd voor: het plaatselijk verwarmen van binnenruimtes met een gemiddelde hoogte van ten minste 4 meter of kleedruimtes

en bestaande uit: elektrische infraroodpanelen, een bewegingssensor en een thermostaat.

E. Verlichting

E.1 LED-belichtingssysteem voor podium- of theaterbelichting

Bestemd voor: podium- of theaterbelichting

en bestaande uit: spot- en/of floodlightarmaturen en een (DMX) driver. De lichtbron zelf komt niet voor subsidie in aanmerking.

F. Overige energiebesparing

F.1 HR-elektromotor

Bestemd voor: een elektromotor

en bestaande uit: een elektromotor die voldoet aan minimaal de IE5 efficiency-klasse.

H. Duurzame Energie

H.1 Zonnecollectorsysteem voor verwarmen

Bestemd voor: het verwarmen van water of lucht

en bestaande uit: een zonnecollectorsysteem, een regeleenheid, (eventueel) een (rest)warmtebuffer op het gebouw en/of perceel.

Indien een pakket van een waterverwarmingstoestel en een zonne-energie-installatie wordt aangeschaft dient deze ten minste energielabel A++ te hebben.

H.2 PV (fotovoltaïsche) of PVT (fotovoltaïsche thermische) panelen

Bestemd voor: het verwarmen van water of lucht en/of opwekking van elektrische energie uit zonlicht met behulp van zonnecellen
en bestaande uit:

- a. panelen met fotovoltaïsche zonnecellen of een samenstelling van zonnewarmtecollector en panelen met fotovoltaïsche zonnecellen met een gezamenlijk piekvermogen van ten minste 15 kW en maximaal 55 kW, die zijn aangesloten op het elektriciteitsnet via een aansluiting met een totale maximale doorlaatwaarde van 3*80 A of minder, (eventueel) stroom/spanningsomvormer. Inclusief vervanging van bestaande dakisolatie (minimaal het dakoppervlak onder de PV / PVT panelen), door dakisolatie zoals genoemd in maatregel C.2 of bij monumenten L.3, en vervanging van bestaande dakbedekking.
- b. panelen met fotovoltaïsche zonnecellen of een samenstelling van zonnewarmtecollector met panelen met fotovoltaïsche zonnecellen met een gezamenlijk piekvermogen van ten minste 15 kW en maximaal 55 kW, die zijn aangesloten op het elektriciteitsnet via een aansluiting met een totale maximale doorlaatwaarde van 3*80 A of minder, (eventueel) stroom/spanningsomvormer. Inclusief een opslagsysteem voor elektriciteit, zoals genoemd in H.3.

H.3 Energieopslag

- a. Opslag zelfopgewekte duurzame energie

Bestemd voor: de opslag van zelfopgewekte duurzame energie

en bestaande uit: een accu of batterij, regeltechniek en een verdeelstation.

De kosten voor veiligheidsmaatregelen komen niet in aanmerking.

- b. Opslag zelfopgewekte duurzame energie en uitwisseling met andere percelen

Bestemd voor: de opslag van zelfopgewekte duurzame energie en energieopslag voor en uitwisseling met andere percelen

en bestaande uit: een accu of batterij, regeltechniek en een verdeelstation.

De kosten voor veiligheidsmaatregelen en kosten buiten het eigen perceel komen niet in aanmerking.

Toelichting:

Alternatieven naast Lithium-Ion als opslagmedium zijn:

- a. Zout(water),
- b. Water,
- c. Gesteente,
- d. Staalslakken, of
- e. Phase Change Material (PCM).

H.4 Aansluiting warmte- en/of koudenet (BAK kosten)

Bestemd voor: de aansluiting op een warmte- en/of koudenet

en bestaande uit: aansluiting van een warmte- en/of koude afnemer en een distributieleiding, gerealiseerd door een warmteleverancier.

De kosten vanaf de uitkoppeling van het distributienet tot en met de afleverset komen in aanmerking.

Inpandige kosten, na de afleverset, voor een warmte- en/of koudetenaansluiting komen onder deze code niet in aanmerking.

Verzwaren van een warmtenet aansluiting komt niet in aanmerking onder deze code.

I. Lokale energie-uitwisseling

I.1 Intelligente lokale energie-uitwisseling

Bestemd voor: het faciliteren van een intelligent lokaal energienetwerk waarmee vraag en aanbod van diverse energiegebruikers en energiebronnen op elkaar kunnen worden afgestemd

en bestaande uit: meet- en regelsysteem in combinatie met software voor de real-time koppeling tussen producenten en gebruikers binnen het energienetwerk.

K. Energielabel

K.1 Opstellen en registreren energielabel

Bestemd voor: het opstellen en registreren van een energielabel.

en bestaande uit: een geldig en definitief energielabel bedoeld in bijlage I bij artikel 1.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving en die is vastgesteld volgens de eisen van NTA 8800 zoals die is opgesteld na 1 januari 2021, geregistreerd in EP-online.

L. Monumenten

Het inpassen van energiebesparende maatregelen in een gebouw monument vraagt om een zorgvuldige aanpak met respect voor de aanwezige monumentale waarden. Het hangt van het individuele monument af of bepaalde maatregelen wel of niet realiseerbaar zijn. Ook kunnen bouwfysische eigenschappen van het monument van invloed zijn op de mogelijkheid tot het toepassen van verduurzamingsmaatregelen. Veel monumenten hebben bijvoorbeeld geen spouwmuur en derhalve zal isolatie daarvan niet mogelijk zijn. In de regel is voor het toepassen van verduurzamingsmaatregelen een omgevingsvergunning nodig aangezien het gaat om wijziging van een beschermd (gemeentelijk, provinciaal of rijks-)monument. De gemeente beoordeelt bij de aanvraag daarvan of de verduurzamingsmaatregelen mogelijk zijn in relatie tot de monumentale waarde van het desbetreffende monument.

L.1 Isolerende beglazing monumentenglas en binnen- of buitenvoorzetramen

Bestemd voor: het vervangen en/of plaatsen van isolerende beglazing of glascombinaties in de thermische schil
en bestaande uit: isolerend glas met een totale warmte-doorlatingscoëfficiënt van maximaal 3,0 W/m²K. Dit kan meervoudig glas met een vacuüm of gasgevulde spouw zijn, gelaagd glas of voorzetbeglazing.

Toelichting: geldt alleen voor het vervangen van het glas. Kozijnen en deuren zijn uitgesloten.

L.2 Kierdichting

Bestemd voor: het afdichten van kieren
en bestaande uit: kierdichtingsmateriaal en een blowerdoortest conform NEN 2686 of NEN-EN-ISO 9972 waarmee wordt aangetoond dat klasse B, zoals omschreven in het Programma van Eisen (PvE) frisse scholen, is gerealiseerd.

L.3 Isolatie voor gevel, vloer, dak van bestaande constructies

Bestemd voor: verbetering van de isolatie van de bestaande thermische schil
en bestaande uit:

- isolatiemateriaal voor dak en gevel waarbij de warmteweerstand $R = \Sigma(R_{\text{totaal}}) = \Sigma(d/\lambda)$ ten minste 2,5 m²K/W bedraagt; of
- spouwmuurisolatie waarbij de warmteweerstand R met ten minste 1,1 m²K/W toeneemt; of
- vloerisolatie waarbij de warmteweerstand $R = \Sigma(R_{\text{totaal}}) = \Sigma(d/\lambda)$ ten minste 3,5 m²K/W bedraagt.

Alleen isolatiematerialen die op de ISDE Maatregelenlijst isolatie staan mogen worden toegepast.

Kiest u bij het type isolatiemaatregel vloerisolatie, spouwmuurisolatie of dakisolatie, voor het isolatiemateriaal lokaal gespoten PIR of PUR? Dan moet dit zijn aangebracht met een HFK-vrij blaasmiddel.

Toelichting:

Het indicatieve subsidiebedrag op de ISDE Maatregelenlijst isolatie heeft betrekking op de ISDE, niet op deze regeling.

L.4 Bodemisolatie

Bestemd voor: aanpassing van de bestaande thermische schil met bodemisolatie
en bestaande uit: isolatiemateriaal op de bodem van de kruipruimte met een warmteweerstand R van ten minste 3,5 m²K/W (eventueel) in combinatie met hoogwaardige vloerisolatie (als onderdeel van de begane grondvloer).

L.5 Energiezuinig ventilatiesysteem

Bestemd voor: het koelen of verwarmen van gebouwen door het benutten van koude of warmte in de afzuiglucht
en bestaande uit: een luchtbehandelingskast met warmtewisselaar of CO₂-gestuurde ventilatie.

Indien een residentiële ventilatie-eenheid wordt aangeschaft dient deze minstens energielabel A te hebben. Alleen ventilatoren met een debiet van maximaal 1.000 m³/h kunnen onder het begrip residentiële ventilatie-eenheid vallen. Zie de definitie in de toelichting technische termen.

Verordening (EU) 2017/1369 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2017 tot vaststelling van een kader voor energie-etikettering en tot intrekking van Richtlijn 2010/30/EU (PbEU 2017, L 198/1) stelt eisen aan de subsidiëring van producten met energielabels die zijn opgesteld in overeenstemming met deze verordening. Als subsidie wordt verstrekt aan deze producten, moet die gericht zijn op de hoogste twee significant meest bevolkte energie-efficiëntieklassen, of op hogere klassen als dat in de regeling staat die betrekking heeft op deze producten. Deze eis geldt ook voor de producten die op grond van deze maatregelenlijst worden aangevraagd.

1: Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 811/2013 van de Commissie van 18 februari 2013 ter aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad wat de energie-etikettering van ruimteverwarmingstoestellen, combinatieverwarmingstoestellen, pakketten van ruimteverwarmingstoestellen, temperatuurregelaars en zonne-energie-installaties en pakketten van combinatieverwarmingstoestellen, temperatuurregelaars en zonne-energie-installaties betreft (PbEU 2013, L 239/1)

Toelichting technische termen

Blowerdoortest of luchtdichtheidsmeting: Dit is een kwaliteitscontrole op de luchtdichtheid van een gebouw. Door middel van een ventilator wordt het gebouw op overdruk of onderdruk gezet om te meten hoeveel lucht bij een bepaalde druk het gebouw verlaat of binnenkomt. De graad van luchtdichtheid weerspiegelt de kwaliteit van een gebouw op het vlak van isolatie en infiltratie (onbedoelde ventilatie). Hoe lager het drukverlies, hoe beter de luchtdichtheid.

Energieprestatie van het gebouw: de berekende of gemeten hoeveelheid energie die nodig is om aan de vraag naar energie te voldoen die verband houdt met een normaal gebruik van het gebouw, waaronder energie die wordt gebruikt voor verwarming, koeling, ventilatie, warmwatervoorziening en verlichting.

HFK-vrije blaasmiddelen: HFK's zijn fluorkoolstofverbindingen. Ze worden gebruikt als koelmiddel in koelkasten en airconditionings en als drijfgas voor spuitbussen en schuimisolatie. Deze HFK's worden als milieuvriendelijk gezien vanwege hun bijdrage aan het broeikaseffect. Inmiddels zijn er fabrikanten die HFK-vrije schuimisolatie produceren die dus geen HFK's bevat.

IE5 efficiency-klasse: De IE klasse is een aanduiding van de energiezuinigheid van een elektromotor en wordt bepaald volgens de IEC 60034-30. Het typeplaatje van de motor geeft de energiezuinigheid aan, zoals: IE1 = standaard rendement, IE5 = hoog rendement.

λ -waarde: De λ -waarde (lambda-waarde) geeft de warmtegeleiding van het materiaal aan. Hoe lager de λ -waarde, des te beter het materiaal isoleert, dus hoe groter de isolatiewaarde.

Ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed: Vanaf 2021 kunnen kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren voor het verduurzamen van hun gebouwen terecht bij het ontzorgingsprogramma binnen hun provincie. Via dit programma kunnen eigenaren van maatschappelijk vastgoed gebruik maken van advies en ondersteuning op maat. Zij worden begeleid bij:

- het inzichtelijk maken van de te nemen stappen;
- de financieringsmogelijkheden;
- het opstellen van een plan van aanpak;
- het vinden van een uitvoerende partij.

Portefeuilleroutekaart: Verschillende maatschappelijke sectoren hebben een routekaart opgesteld waarin beschreven wordt hoe de sector toewerkt naar de CO₂-reductiedoelen voor 2030 en 2050. Portefeuilleroutekaarten zijn voor organisaties binnen die sectoren een middel om inzicht te creëren op de te nemen maatregelen van hun eigen vastgoedportefeuille.

Powerfactor: De powerfactor of arbeidsfactor is de verhouding tussen het werkelijke vermogen en het schijnbare vermogen in een wisselspanningsinstallatie. De powerfactor geeft aan in hoeverre er sprake is van ongewenst stroomverbruik. In een ideale situatie is de waarde 1.

Primaire energie: energie uit hernieuwbare en niet-hernieuwbare bronnen die geen omzetting of transformatie heeft ondergaan.

Programma van Eisen Frisse Scholen: Het Programma van Eisen (PvE) Frisse Scholen 2021 helpt bijvoorbeeld schoolbesturen en gemeenten in hun rol als opdrachtgever van verbouw of nieuwbouw. Hiermee kunnen bouw- en ontwerpkosten bespaard worden door de eisen in een vroeg stadium te bepalen. De laatste versie is aangepast op basis van de eisen in het Bouwbesluit 2012 op 1 januari 2021. Zie ook www.frissescholen.nl.

Residentiële ventilatie-eenheid: een ventilatie-eenheid: a) met een maximaal debiet van niet meer dan 250 m³/h; of b) met een maximaal debiet tussen 250 en 1000 m³/h, die volgens de producent uitsluitend voor residentiële ventilatie bedoeld is;

R_{iso,tot}: de som van de warmteweerstanden van de isolatielagen van de thermische schil.

Thermische schil: De bestaande thermische schil is de isolerende laag aan de buitenzijde van het gebouw. Wanden, daken, beglazing en deuren, en vloeren grenzend aan de buitenlucht of grond zijn geïsoleerd om kou te weren en warmte binnen te houden. De thermische schil is de 'jas' van het gebouw. De thermische schil is één geheel. Hij wordt gevormd door de bouwkundige constructies, die de verwarmde ruimten omhullen en die hiermee het gebouw afscheiden van de buitenomgeving, bodem of aangrenzende onverwarmde ruimten.

Ter verduidelijking: een scheidingswand tussen twee gebouwen is géén onderdeel van de thermische schil. Ook een verwarmd of onverwarmd bijgebouw dat los staat van het hoofdgebouw is géén onderdeel van de thermische schil, evenmin als onverwarmde bergingen of serres aan het gebouw. Een aanbouw die in open verbinding staat met een verwarmde ruimte van het hoofdgebouw valt binnen de thermische schil.

U-waarde: De U-waarde is de warmtedoorgangscoefficiënt, uitgedrukt in W/m²K. De warmtedoorgangscoefficiënt is de hoeveelheid warmte die door een constructie gaat per seconde (s) per vierkante meter (m²) per temperatuurverschil (K) tussen de omgevingen langs beide zijden van de constructie (1 Watt = 1 Joule/s).

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag

Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag

T +31 (0) 88 042 42 42

E klantcontact@rvo.nl

www.rvo.nl

Publicatienummer: RVO-049-2024/RP-DUZA